

Kulturutskottets seminarium om
kultursamverkansmodellen

ISSN 1653-0942
ISBN 978-91-87541-43-8
Riksdagstryckeriet, Stockholm, 2016

Förord

Kulturutskottet ordnade torsdagen den 4 februari 2016 ett seminarium om kultursamverkansmodellen. Utgångspunkt för seminariet var rapporten Är samverkan modellen? En uppföljning och utvärdering av kultursamverkansmodellen (2015/16:RFR4). Rapporten har tagits fram inom ramen för kulturutskottets uppföljnings- och utvärderingsarbete.

I det följande redovisas programmet för seminariet och en utskrift av den stenografiska uppteckning som gjordes vid seminariet.

Stockholm i mars 2016

Olof Lavesson
Kulturutskottets ordförande

Ann Aurén
Kanslichef

Seminarium

Kultursamverkansmodellen

Dag: Torsdagen den 4 februari 2016
Tid: Kl. 10.00–12.00
Plats: Riksdagen, Andrakammarsalen

Program

- 9.30 **Kaffe**
- 10.00 **Inledning**
Olof Lavesson (M), kulturutskottets ordförande
- 10.05 **Presentation av rapporten Är samverkan modellen? En uppföljning och utvärdering av kultursamverkansmodellen (2015/16:RFR4)**
Björn Wiechel (S), ordförande i kulturutskottets uppföljnings- och utvärderingsgrupp för kultursamverkansmodellen
Christer Åström, sekretariatschef, utvärderings- och forskningssekretariatet inom utskottsavdelningen
Anna Wagman Kåring, forskningssekreterare, utvärderings- och forskningssekretariatet inom utskottsavdelningen
- 10.25 **Reflektioner över kultursamverkansmodellen**
Kerstin Brunnberg, tf. överintendent, Statens centrum för arkitektur och design, tidigare ordförande i Statens kulturråds styrelse (2009–2014)
Staffan Rydén, kulturchef, Västra Götalandsregionen
Anna Söderbäck, kulturdirektör, Landstinget i Uppsala län
- 10.55 **Presentation av Statens kulturråds rapport Kultursamverkansmodellen – uppföljning 2014**
Lisa Poska, koordinator, Statens kulturråd
- 11.05 **Presentation av Sveriges Kommuner och Landstings rapport Kultur i hela landet – regionala perspektiv på kultursamverkansmodellen**
Marie-Louise Rönmark, ordförande i Beredningen för Kultur och fritid, Sveriges Kommuner och Landsting
- 11.15 **Frågor och samtal**

- 11.35 **Samtal om kultursamverkansmodellen**
Samtalsledare:
Benny Marcel, direktör, Nordiska kulturfonden
Deltagare:
Alice Bah Kuhnke, kultur- och demokratiminister
Lena Adelsohn Liljeroth, tidigare kulturminister
(2006–2014)
- 11.55 **Avslutning**
Gunilla Carlsson (S), kulturutskottets vice ordförande

Seminarium om kultursamverkansmodellen

Olof Lavesson (M), ordförande i kulturutskottet: Varmt välkomna hit till riksdagens andrakammarsal! Varmt välkomna också alla ni som följer detta seminarium, som nu sänds direkt i Sveriges Television och på webben! Jag heter Olof Lavesson och är ordförande i kulturutskottet.

”Kultur är de mönster som vi människor skapar för vår samvaro. Det finns yttringar av vår kultur som är särskilt betydelsefulla för hur de mönstren utvecklas. Kulturpolitiken handlar om dessa. Konst och andra kulturyttringar, liksom kulturarvet, behöver ges en starkare ställning och dess betydelse bekräftas.”

Så inledde den dåvarande Kulturutredningen sin slutrapport, som presenterades i februari 2009. Två år tidigare hade en kommitté, utsedd av dåvarande kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth, med uppdraget att se över kulturpolitiken, utsetts. Man skulle se över kulturpolitiken, dess inriktning och dess arbetsformer. Utredningen bestod av fem namnkunniga personer ur svenskt kulturliv, under ledning av Eva Swartz Grimaldi. Deras uppdrag var både brett och ambitiöst, och det ledde snart till breda, intensiva diskussioner landet över. En fråga som stöttes och blöttes länge var förslaget om att det kulturpolitiska målet om att motverka kommersialismens negativa verkningar skulle strykas. Men väldigt mycket kom också att handla om kulturpolitikens organisation och samspelet mellan nationell och regional nivå.

Utredningen fastslog att den statliga kulturpolitiken ska vara nationell men att de statliga insatserna ska tänkas fram i ett sammanhang där de andra demokratiska nivåerna, som kommuner och landsting, skulle stimuleras. Det kulturpolitiska samspelet mellan de olika nivåerna behövde förnyas. Staten skulle lämna ett samlat bidrag till den regionala nivån, där detaljföreskrifter om bidragens användning inte längre skulle finnas. I stället skulle dessa ersättas av en förhandlingsordning, och överenskommelser skulle träffas, där den närmare fördelningen skulle ske på regional nivå.

Tidigare hade försök genomförts i ett antal län med en så kallad kulturpåse. Nu blev denna påse en portfölj, eftersom en portfölj innehåller fack. Detta kom sedermera att bli den kultursamverkansmodell som de allra flesta i dag arbetar efter.

Kulturutredningen pekade redan då på ett antal risker med den nya modellen. Den största risk man varnade för var att såväl stat som landsting och kommuner skulle låsa in sina resurser i en överenskommelse som blir alltför statisk. Man såg en fara i att man inte skulle ha flexibilitet att parera olika akuta situationer som skulle uppstå. En annan risk man varnade för var en regional inlåsning av de statliga resurserna, det vill säga att inga resurser skulle få läcka ut över länsgränserna. Därför betonade man också vikten av att staten i förhandlingarna skulle lägga stor vikt vid samverkan över region- och länsgränser.

Slutligen poängterade man vikten av att det nationella perspektivet i kulturpolitiken inte skulle försvagas. Man menade att de statliga företrädarna skulle betona inte bara den nationella kulturpolitiken utan också föra in ett internationellt perspektiv och insikten om att kulturpolitiken ingår i ett större sammanhang.

Kulturutskottet beslutade för ett år sedan att följa upp och utvärdera kultursamverkansmodellen. Uppföljningen har inriktats på att närmare beskriva och analysera hur kultursamverkansmodellen har fungerat och vilka konsekvenser och resultat som införandet av modellen har fått. Utvärderingen avslutades i december förra året.

För utskottet kändes det viktigt att utvärderingen inte bara blev en hyllvärme utan att fler skulle få ta del av den, liksom att den kan utgöra en viktig grund för framtida politiska beslut. Det är därför vi har bjudit in er till det här seminariet.

Att engagemanget och intresset är stort visar inte minst den digra anmälningslistan. Det är med stor glädje som jag välkomnar alla hit, framför allt er som har rest från olika regioner och som arbetar med kultursamverkansmodellen varje dag.

Nu tar jag fram lite rekvisita. Det var 2009 som samtliga landsting och regioner skickade över denna portfölj till kulturutskottet, och det gjorde man tillsammans med en budkavle, där man framförde sitt fulla stöd för portföljmodellen. Man skrev: ”Vi förväntar oss nu att förslaget om kulturportfölj finns med i regeringens förslag. Vi är beredda att ta vår del av ansvaret.”

Jag är också väldigt stolt över det program som vi kan presentera i dag. Parallellt med utskottets utvärdering har rapporter tagits fram av såväl Statens kulturråd som Sveriges Kommuner och Landsting. Det ska bli väldigt intressant att få ta del av era presentationer. Vi kommer också att få höra ett antal spännande reflektioner över kultursamverkansmodellen, och inte minst är jag glad för att vi får välkomna inte bara en utan två kulturministrar, när såväl förra kulturministern Lena Adelsohn Liljeroth som nuvarande kulturministern Alice Bah Kuhnke om en stund gästar oss för ett gemensamt samtal.

Vid min sida på podiet har jag utskottets vice ordförande Gunilla Carlsson och utskottets kanslichef Ann Aurén. Tillsammans ska vi försöka guida oss alla genom den här förmiddagen.

Jag kommer nu att lämna över till Björn Wiechel, som har lett arbetet i uppföljnings- och utvärderingsgruppen, och som tillsammans med sekretariatschef Christer Åström och forskningssekreterare Anna Wagman Kåring ska presentera rapporten.

Än en gång varmt välkomna!

Björn Wiechel (S): Jag heter alltså Björn Wiechel och är ledamot i kulturutskottet. Jag representerar Socialdemokraterna och Västerbotten. Jag har haft uppdraget att vara ordförande i utvärderingsgruppen. Jag tänkte inleda med att ge en inramning, innan vi går in på själva innehållet i rapporten.

Vi som har varit med i gruppen är förutom jag själv också Per Lodenius (C), Lars-Axel Nordell (KD), Bengt Eliasson (L), Niclas Malmberg (MP), Isabella Hökmark (M) och Angelika Bengtsson (SD).

När vi inledde arbetet bestämde vi att utvärderingen skulle kolla på själva funktionssättet i samverkansmodellen. Vi hade ett övergripande resonemang som handlade om att titta på hur modellen har levt upp till de avsikter som fanns när den infördes och om kultursamverkansmodellen har visat sig vara tillämplig för att man ska nå upp till de mål för den statliga kulturpolitiken som finns.

I och med att modellen innebar en regionalisering ville vi se huruvida den har inneburit några förändringar i utfallet, i fördelning av medel och i prioriteringar. Utifrån detta övergripande resonemang har vi landat i några frågeställningar som ni kan läsa i rapporten.

Själva arbetet har förtjänstfullt utförts av utredarna Christer Åström och Anna Wagman Kåring, som strax kommer att presentera själva innehållet. Under arbetet har vi haft en rad möten i gruppen, och vi har också haft möten med myndigheter och aktörer runt om i landet. Det har varit väldigt nyttigt att få det perspektivet och deras bild av själva modellen och dess förändringar.

Innan vi går vidare vill jag tacka alla som varit inblandade. Det har varit ett väldigt roligt arbete. Det har varit roligt av flera skäl. Ett skäl är det engagemang och intresse som finns för modellen runt om i landet. Det andra är att det tycks vara ganska många i landet som har ställt sig samma frågor som vi. Detta visar sig inte minst i det gensvar som rapporten har fått.

Det har också varit roligt för att det är kulturpolitik. Jag tror att alla här inne tycker att det är roligt när kulturpolitiken lyfts på dagordningen och får ta plats.

En viktig poäng för alla som har jobbat med detta är att diskussionen nu ska få fortsätta. Det här är ett startskott, och jag hoppas att vi alla nu, på våra håll och kanter, fortsätter diskussionen om kulturpolitiken och kultursamverkansmodellen.

Anna Wagman Kåring, forskningssekreterare vid utvärderings- och forskningssekreterariatet inom utskottsavdelningen: Vi ska börja med att kort säga några ord om vad kultursamverkansmodellen är, för att sedan gå över till att berätta om rapportens innehåll och slutsatser och om några av de bedömningar som uppföljningsgruppen har gjort utifrån våra iakttagelser.

Som vi redan har hört infördes modellen 2011. Beslutet om en ny modell för fördelning av statens medel till regional och lokal kulturverksamhet fattades 2009. Syftet var att öka det regionala inflytandet och att förtydliga ansvarsfördelningen mellan nationell, regional och lokal nivå. Sedan 2013 är alla län utom Stockholms län med i modellen.

I modellen tar landstinget eller regionen fram en flerårig kulturplan. Det gör man i samverkan med länets kommuner och i samråd med det professionella kulturlivet och civilsamhället. Kulturplanen ligger sedan till grund för Kulturrådets beslut om hur mycket medel man ska få. Sedan är det landstinget

eller regionen som fördelar medlen till kulturverksamheterna. År 2015 var de totala anslagen inom modellen 1,3 miljarder kronor.

Som vi har hört bestämdes sig uppföljningsgruppen för ett antal frågor. Hur har modellen fungerat? Vilka erfarenheter har olika aktörer samlat? Man var noga med att ha ett användarperspektiv och att fånga så många röster som möjligt.

Däremot valde man den här gången inte att fokusera på hur själva införandet av modellen har gått till. Man tittar inte heller på den stora frågan om finansiering av regional kulturverksamhet i stort. Uppgiften var inte heller att bedöma kvaliteten på de kulturverksamheter som får medel.

Många intervjuer har gjorts. Tre områden valdes ut särskilt. Det var Skåne, Uppsala och Västerbotten. Där har vi försökt träffa så många som möjligt: själva regionen, olika kommuner och länsstyrelsen liksom kulturskapare, kulturinstitutioner och olika representanter för civilsamhället. Vi har också träffat Stockholms läns landsting och Stockholms kommun. Vi har också träffat många myndigheter och andra organisationer inom kulturområdet.

Sedan har vi förstås också använt skriftligt material, som kulturplaner och olika andra uppföljningar och utredningar som har gjorts.

Vad kan man då säga? Modellen har lett till vissa förändringar. Man kan se att det har blivit en ökad dialog ute i landet. Det har blivit en vitalisering av det kulturpolitiska samtalet. Man kan också se att kulturen har kommit högre upp på den politiska agendan, och man kan se att det regionala och lokala inflytandet har ökat. Samtidigt kan man se att det statliga inflytandet fortfarande är starkt. Som exempel på det nämns regleringsbrevet men också Kulturrådets uppföljning, som sker årligen och som av många uppfattas som ganska normerande och styrande.

Mycket är däremot fortfarande detsamma som tidigare. Bidragsfördelningen till de olika verksamheterna är i stort sett densamma som innan modellen infördes. Det är ungefär samma verksamheter som får ungefär lika mycket pengar. Man kan inte heller säga att möjligheten att nå de kulturpolitiska målen har förändrats drastiskt i och med modellen. Modellen har inte heller påverkat det utbud av kultur som finns i olika regioner i Sverige. Modellen har inte heller bidragit till att man lyckats nå nya deltagargrupper i högre grad än med tidigare fördelningsmodeller.

Rapporten visar också att det fortfarande finns en hel del oklarheter när det gäller modellen. En sådan är kulturmiljöarbetets roll, som av många uppfattas som otydlig. Läns museerna, länsstyrelserna och Riksantikvarieämbetet har olika ansvar, men hur det ser ut är fortfarande otydligt. Det finns också exempel på samarbetssvårigheter inom det här området. För många är det också oklart varför vissa statliga bidrag ingår i modellen när andra inte gör det. Man nämner ofta Skapande skola som ett sådant exempel. Många frågar sig varför det ligger utanför modellen.

Ytterligare en oklarhet är civilsamhällets roll och representation. Civilsamhället ska delta i samråd när kulturplanen tas fram, men vad samråden egentligen går ut på är på många håll fortfarande oklart, liksom vilka organisationer som ska representera civilsamhället.

Som alla vet står Stockholm utanför. Det är många som nämner att de inte uppfattar att modellen är hel eller färdig förrän alla län är med.

Många har också sagt att de upplever en frånvaro från den nationella politiska nivån och att det upplevs som en obalans i modellen.

Christer Åström, sekretariatschef vid utvärderings- och forskningssektariatet inom utskottsavdelningen: Sammanfattningsvis visar uppföljningen att kultursamverkansmodellen tas på stort allvar av alla inblandade aktörer, och det finns också ett mycket stort engagemang runt om i landet.

Samtidigt kan vi konstatera att det finns en del missnöje och kanske rent av lite uppgivenhet på lokal och regional nivå. En stor del av missnöjet handlar om finansieringen, även om den, som Anna sa, inte riktigt har stått i fokus för uppföljningen. Men efter att ha rest runt i landet kan vi ändå konstatera att många regioner, kommuner och andra aktörer upplever att staten har backat från sin finansierande roll. Många pekar också på att staten inte avsatte några extra resurser när modellen infördes.

En annan del av missnöjet handlar om samrådet med civilsamhället. Vi har kommit fram till att det kanske inte riktigt har hittat sina former än. Representeranter för civilsamhället efterlyser tydligare resultat från de samråd man har med regionerna.

Vilka bedömningar har då kulturutskottets uppföljningsgrupp gjort utifrån det vi har visat för dem? En huvudslutsats är att kultursamverkansmodellen är en omfattande reform. Mycket i reformen funkar bra. Gruppen konstaterar att regionaliseringen av beslut om det statliga stödet ligger i linje med det riksdagsbeslut som ligger till grund för modellen.

Utskottets ledamöter för också fram att modellen har lett till en vitalisering av kulturlivet och till en ökad dialog mellan olika aktörer. Som Anna sa lyfter man också fram att kulturen har kommit högre upp på den politiska agendan.

Men det finns också saker som fungerar lite mindre bra. Uppföljningsgruppen för därför fram att det är viktigt att de problem som har uppmärksammats i rapporten också åtgärdas på något sätt.

Mot bakgrund av att bidragsfördelningen är densamma som tidigare och att möjligheterna att nå de kulturpolitiska målen inte har förändrats menar gruppen att kultursamverkansmodellen behöver ses över.

En annan fråga som gruppen lyfter fram är att det är viktigt att fortsätta följa arbetet med att nå nya deltagargrupper. Man tycker också att det är viktigt att följa den fortsatta utvecklingen av den regionala variationen i kulturutbudet. Man betonar att det är viktigt att det finns kultur för alla och att det finns i hela landet. I sina bedömningar lyfter också ledamöterna fram att det är mycket viktigt att kulturmiljöarbetets ställning i modellen förtydligas och att de olika

aktörernas roller också förtydligas. En anledning till det är naturligtvis att man tycker att det är viktigt att kulturmiljöarbetet ska kunna fortsätta utvecklas på ett positivt sätt.

Gruppen konstaterar också att det har pågått diskussioner om vilka bidrag som ska ingå i modellen. Där ser ledamöterna att det är viktigt att man fortsätter att hålla diskussionen levande och att det är viktigt att det förs samtal om vilka satsningar som ska ingå i modellen.

I uppföljningen har de stora kommunerna framfört kritik mot modellen. De upplever att de har fått ett minskat inflytande, trots att de svarar för en stor del av finansieringen. Mot den bakgrunden menar uppföljningsgruppen att det är viktigt att alla kommuner, både de stora och de små, ska ha ett skäligt inflytande inom modellen.

Som Anna nämnde omfattas inte Stockholm av modellen. Gruppen menar att påverkan av det faktum att Stockholms län inte ingår är begränsad, men ledamöterna betonar att tanken med modellen när den infördes var att alla län skulle ingå.

Gruppen för också fram att det är viktigt att kulturskaparna och civilsamhället är med i modellen och att dialogerna med dem måste läggas upp på ett bra sätt. Gruppen framhåller att det är särskilt viktigt att följa civilsamhällets roll och deltagande i kultursamverkansmodellen.

En annan fråga som har kommit upp gäller regionernas dialog med den nationella nivån. Man kan konstatera att regionpolitiker efterlyser ett tydligare engagemang och en dialog med politiker på den nationella nivån. Där lyfter gruppen i sin bedömning fram att det är viktigt att fundera på hur dialogen mellan regionala och nationella politiker kan vidareutvecklas. Gruppen för fram att det är viktigt att statens politiska engagemang blir mer synligt.

Slutligen lyfter kulturutskottets grupp också fram att det är viktigt att regeringen följer upp resultatet av de statliga bidragen till regional kultur och att regeringen också redovisar detta till riksdagen varje år i sin resultatredovisning.

Detta är i stort vad rapporten handlar om.

Ordföranden: Då ska vi gå över och höra ett antal spännande och intressanta reflektioner från ett antal personer som varit med under modellens framtagande och genomförande och också arbetat med den. Först ut är Kerstin Brunnberg, som för närvarande är tillförordnad överintendent vid Statens centrum för arkitektur och design och också har varit ordförande i Statens kulturråd vid tiden för modellens genomförande. Hon har även en lång bakgrund inom Sveriges Radio AB.

Kerstin Brunnberg, tf. överintendent: Tack för att jag har fått förmånen att komma hit och återanknyta till något jag fick vara med om att starta som ordförande i Statens kulturråd. Det uppdraget förlöpte ganska parallellt med Kulturutredningen och med propositionen, som hette *Tid för kultur*.

Mina reflektioner gäller framför allt tiden fram till dess att jag slutade som ordförande i Kulturrådet. Jag är kanske inte så väl uppdaterad som ni som sitter här och jobbar mitt uppe i detta.

Reformen som sådan tycker jag att det har varit oerhört intressant att få vara med om. I det strikta och välordnade system som råder i Sverige, med den statliga, nationella, regionala och kommunala nivån, är strukturen väldigt tydlig. Här har man just på konstens och kulturens område tagit sig för att ändra i den och hitta ett annat sätt att arbeta. Det är lite grann samma påverkan som digitaliseringen har på den fasta struktur som vi har levt med så länge.

Den syftade naturligtvis till att klargöra ansvaret, men den hade också ett vidare syfte, nämligen att lyfta just konsten och konstens ställning och öka medvetandet om konstens betydelse hos medborgarna. Kulturutredningen tog ett ganska brett grepp om frågan. Sedan kom propositionen, som snävade in det. På Kulturrådet följde vi detta bokstavstroget och funderade över vad det innebar för vårt sätt att arbeta. Sedan kom bruksanvisningen, nämligen Chris Heisters utredning *Spela samman*, som gav en bra modell för hur vi skulle börja arbeta.

Frågan var inte ny eftersom vi i Kulturrådet redan tidigare hade haft samarbete med olika regioner i form av avsiktsförklaringar. Man hade redan börjat ringa in nya sätt att samarbeta när det gällde hur pengar ska användas och hur den offentliga finansieringen kan göra bäst nytta. För oss var det en nyttig förövning.

Inledningsvis var relationerna till en del regioner ganska frostiga. Det var inte märkligt att en region som Skåne, som hade haft en helt annan modell, upplevde det som en tillbakagång. Det fanns andra regioner som vi förde ganska animerade samtal med. De var väldigt givande, för det kokade ned till att man måste ta sig an modellen från bägge sidor med ömsesidig respekt, ömsesidig förståelse och en ömsesidig uppskattning av varandras kunskap.

Nu har vi sett presentationen av den här utvärderingen. Jag har ingen annan uppfattning än att den här modellen under de år den har prövats varit framgångsrik. Jag har med stor behållning tagit del av kulturplaner, och jag är imponerad av hur ambitiöst man har arbetat med detta på andra nivåer än den statliga. Man har verkligen strävat efter att göra något av modellen, och man har aktivt arbetat för att hitta former för samverkan inom regionen med olika nivåer och parter. Jag har stor respekt för det stora administrativa arbete som ligger bakom detta.

I Kulturrådet har vi i de regionala kulturplanerna sett många tankar, idéer, ambitioner, mål och förverkliganden, men ändå har de regionala kulturplanerna varit ett sätt för Kulturrådet att öka sin kunskap och på ett bättre sätt kunna bidra till samarbetet, diskussionen och utvecklingen. Jag är väldigt positiv till en sådan modell men inser naturligtvis också att det har krävts mycket. Det har verkligen varit en övning i samarbete.

Jag kan inte tolka det man har sett av förhandlingar, samarbeten och idéer på något annat sätt än att konsten har fått en starkare ställning i Sverige genom att vi har prövat denna modell. Den har lyfts och debatterats mer, och jag tror

att alla har varit medvetna om att detta är ett område som verkligen kräver sin plats, sina resurser och sitt engagemang för att medborgarna ska nås av det.

Man ser att nya grupper inte finns med som deltagare i och mottagare av konsten, men det tror jag inte att man kan vända oerhört snabbt. Jag har följt detta och har, också under de år jag var på Kulturrådet, mött behovet av att våga diskutera elefanten i rummet, nämligen vilka pengar som satsas på konsten på de olika nivåerna. Det har nämnts i den utvärdering som gjorts, och jag tror att det är dags att ta sig an den frågan också. Modellen riskerar att skapa stor besvikelse om man inte vågar diskutera detta.

Det är en förutsättning för att nå det man har velat och som har varit syftet med modellen, nämligen att utveckla det konstnärliga innehållet i många avseenden. Då krävs naturligtvis prioriteringar – att man flyttar pengar från ett ställe till ett annat – men det är inte hela bilden. Rimligtvis kan man inte ta pengar från verksamhet som är väl fungerande och som har ett gott syfte för att skapa något annat, utan resurser behöver adderas. Prioritering är naturligtvis en självklarhet när man arbetar med begränsade resurser, men medel bör också tillföras för att modellen ska nå sin fulla potential.

Det är en modell där jag tror att vi alla har tänkt: Kommer min makt att reduceras och någon annan att få mer makt? Jag har velat beskriva modellen utifrån min egen tolkning. Det handlar inte om ett nollsummespel av makt utan om att alla, med rätt ingång och rätt förhållningssätt, faktiskt kan öka sin makt och sitt inflytande för att konsten ska kunna utvecklas. Så tycker jag att man ska se på det här. Det är ingen som får sin makt reducerad om man verkligen går in i detta och har en ömsesidig respekt för de olika kunskaperna.

Det har också talats om att det finns några formuleringar som antyder att man måste öka kunskapen på den regionala nivån. Utifrån det som jag sett av det regionala arbetet tycker jag att det finns en sorts kunskap som är mycket stor. Det finns andra kunskaper på Kulturrådet, och det är klart att det ger ett värde för mångfalden när man lägger ihop de olika kunskaperna. Därför tycker jag att de formuleringar som antyder detta verkligen har kommit på skam.

Jag har några reflektioner om hur jag skulle vilja se modellen utvecklas. Jag kan ju, utan att ha något som helst ansvar, framföra dem lätt. Det ena är resurserna. Det andra är att jag för min del tycker att det i diskussionen om huruvida det ska in fler bidrag snarare är så att om fler områden adderas måste det följa med pengar till det. Jag tycker däremot att det är en ganska bra balans att en del pengar ligger utanför modellen och en del i modellen. Det skapar möjligheter för staten att uppfylla de nationella kulturpolitiska mål som är statens uppgift.

En annan reflektion jag gör är att om det ställs upp för många mål bryter det sönder eller hindrar det att nya former av konst uppstår, därför att man alltid måste kolla av allting mot målen. Allt låter sig kanske inte fällas in i mål.

Jag har uppskattat att det har funnits tillfälle att diskutera andra frågor som är av vikt för konsten och yttrandefriheten i samband med de möten man har haft om kulturplanerna. Dit hör naturligtvis frågan om fristadskonstnärssystemet. En annan aspekt som jag vill trycka på är att samverkansmodellen är en

ordning som kräver att hela landet, hela nationen är med Jag tycker att staten ska ta initiativ till att Stockholm också kommer med i modellen. Det kan jag som utanförstående ta mig fräckheten att säga. Jag tycker inte att det engagemang som ska finnas i modellen blir totalt om Stockholm inte finns med.

Slutligen finns det några andra frågor, såsom frågan om armlängds avstånd – den politiska nivån kontra den konstnärliga. Det är viktigt att varje dag ställa sig den frågan så att modellen verkligen stärker det armlängds avstånd till konsten som behövs, samtidigt som man diskuterar övergripande frågor och resursfrågor.

Jag undrar om det finns en risk för att internationaliseringen och arbetet med den inte finns med i tillräckligt hög grad och att modellen bidrar till en slutenhet och fokusering endast på det som sker i Sverige. Man tappar kanske bort en del av strävandena mot internationalisering.

Jag hoppas att scenkonstspensionsuppbyggnaden leder till det som har sagts tidigare, nämligen att det finns resurser för att stärka den statliga nivån med medel.

Även om jag talar om färre mål är det otroligt viktigt att med hjälp av modellen se till att man tar vara på och använder den kunskap och de influenser som kommer med de nyanlända i Sverige och att möjligheter ges att i så stor utsträckning som man orkar och hinner ta vara på dessa.

Slutligen blir modellen vad dess ägare gör den till. I dag är det nästan omöjligt att lösa frågor utan samarbete. Samarbete innebär förvisso inte att man inte har konflikter, men det är genom att göra dessa konflikter fruktbara som man kan föra modellen framåt.

Ordföranden: Nu ska vi söka oss ut i landet lite. Vi hälsar Västra Götalandsregionens kulturchef Staffan Rydén hjärtligt välkommen. Han har, som ni känner till, en lång bakgrund både på Dramaten och Folkoperan. Varmt välkommen hit, Staffan!

Staffan Rydén, kulturchef Västra Götalandsregionen: Jag tackar så mycket för privilegiet att få komma hit och göra några reflektioner.

Jag börjar där Kerstin Brunnberg slutade, med konflikter och kris. Jag tror att vi alla kan vara överens om att modellen är en framgång. Kulturlivet har vitaliserats med modellen, och jag väljer att tolka ordet kris som man gör i Kina: Kris betyder möjligheter.

Jag vill ägna mina minuter åt att visa på några dilemman som jag upplever ligger i själva reformen, göra inspel om några möjligheter att komma ur krisen och ge ett par avslutande reflektioner.

Som ni ser på skärmen har vi en konflikt mellan reformens mål och de ekonomiska förutsättningarna, som flera redan varit inne på. Det är att förutsättningen är bidrag som till 100 procent förut har gått direkt till vissa utpekade, namngivna institutioner. Vi ska nu med samma pengar uppnå att vi närmar oss allmänt eller övergripande satta kulturpolitiska mål. Det är inte så förvånande

att några större omfördelningar inte har skett, för det är en väldigt svår väg att gå.

En annan konflikt är den mellan förordningen och mottagarna av medlen, som ska agera enligt förordningen. Det är att förordningen när man läser den upplevs som om den är ställd till en förvaltning som skulle ta emot förordningen och agera efter den. Men så är det inte, utan det är politiskt beslutande organ.

Kulturplanen ska vara flerårig. Det är ett problem när man talar budgetfrågor. Man förväntas visa hur det statliga stödet disponeras under hela planperioden. Man ska dessutom tala om hur annan finansiering kan samverka med den statliga. Detta är inte möjligt för ett politiskt beslutande organ som beslutar för ett år i taget, och det gör att vi har lite problem när vi ska redovisa hur vi arbetar i förhållande till Kulturrådet. Där har vi ett dilemma till.

Sedan har vi en konflikt mellan förordningen och hur kulturplanerna har utvecklats. De flesta – alla, tror jag – har valt att göra en kulturplan som gäller hela kulturpolitiken i regionen, medan förordningen gäller sju konst- och kulturområden.

Förordningen handlar dessutom mycket om hur vi tar fram en kulturplan. Det är naturligtvis viktigt, men hur hanterar vi den under de tre år som den ska fungera? Samtalet, slutsatserna, hur man ska gå vidare och avstämning halvårsvis är lika viktigt, kanske till och med ännu viktigare än hur planen en gång sattes upp.

Regionerna driver en bred kulturpolitisk agenda, men när vi sedan rapporterar tillbaka till staten begränsar vi oss till de sju konst- och kulturområdena. Då känner sig regionerna inte riktigt sedda i hela sin bredd. Kanske tar man också för givet att det som staten rapporterar är det som händer.

Det fanns ett bakomliggande syfte från Kulturutredningen, nämligen att vitalisera kulturpolitiken. Detta har skett mycket starkt på regional och lokal nivå – häpnadsväckande starkt. Men hos ansvariga myndigheter, de som sitter i samverkansrådet, finns det från båda håll bekymmer över att dialogen inte riktigt fungerar i dag. Dialogen med Kulturrådet skulle kunna vara bättre än i dag, och dialogen med den nationella politiska nivån är svag. Vi ser inte riktigt framför oss hur den ska utvecklas i framtiden.

Det finns en obalans i dialogen som skapar spänningar i reformen och som gör att tilltron till framtiden i reformen inte är så stark som den skulle kunna vara.

Och så har vi de nationella kulturpolitiska målen. Dessa framhåller den konstpolitiska inriktningen i reformen, medan kulturplanerna jobbar med hela den kulturpolitiska bredden. Sedan har Kulturrådet, genom att engagera Klys för att titta på planerna, lyft in en konstnärspolitisk dimension. Och så har vi de traditionella mottagarna av medlen, som har sina egna konstpolitiska ambitioner.

Det finns en liten oklarhet om var tyngdpunkten i reformen ligger och vilka mål vi ska uppfylla. Det behövs en diskussion om detta.

Sedan har vi samverkan. Det är ett oerhört stort åtagande som regionerna gör genom att samverka med alla, från enskilda konstnärer till storstäder. Som jag var inne på ska samverkan inte bara ske när vi tar fram en kulturplan utan kontinuerligt.

Jag menar att samverkan med enskilda konstnärer i en svensk tradition egentligen inte ska ske i huvudsak utifrån en politisk nivå, som är ansvarig för kulturplanen, utan utifrån arbetsmarknadens parter. I vissa sammanhang är dessa mycket starka, till exempel inom scenkonsten, men de är svagare inom samtidskonst. Vi måste tänka efter lite grann innan regionerna och de politiska beslutande församlingarna i regionerna på något sätt blir en arbetsgivarpart i denna diskussion.

Sedan har vi storstäderna, som har varit kritiska. Där finns, ser utredningen, inte riktigt med att det också för dessa har skett en sammanslagning av ett antal landsting. I samband med sammanslagningarna har man diskuterat inte bara huvudmannaskap utan också hur man finansierar institutionerna. Det innebär att vissa stora kommunala institutioner, som tidigare haft tilläggsfinansiering från staten, nu också har en regional finansiering.

Den regionala finansieringen ställer vissa krav på institutionen som inte funnits förut, men det är egentligen inte samverkansmodellens problem. Jag tycker därför att man i viss mån inte har sett hela bilden i komplexiteten. Det kan vara bra att tänka på inför framtiden. Hur kan denna samverkan, som är så komplex, vårdas och bli kreativ? Det är en fråga som inte minst regionerna måste ta ansvar för att arbeta med.

Jag har några inspel utifrån dessa dilemman. När det gäller den regionreform som man nu diskuterar ska fullfölja det som västra Götaland och Skåne har gjort, det vill säga slå ihop landsting, tror jag att man ska säga att även den reformen kommer att kunna utvecklas om den fullföljs. Man ska samråda med utredarna om regionreformen.

Ta till exempel Värmland och Wermland Opera. Där är själva regionen så pass liten att Wermland Opera, som har ett stort statligt stöd, blev en väldigt stor del av den totala regionala kulturbudgeten. Om uppräkningsfrågan från staten då är så svag som den har varit några år blir det ett stort åtagande för regionen att fylla på för en så stor institution, som riskerar att bli en gökunge. I en större region skulle man ha helt andra möjligheter att hantera en sådan situation.

Sedan har vi den nationella kulturpolitiska dialogen och att försöka hitta former för denna så att den blir förutsägbar och så att alla regioner kan se fram emot att få veta hur vi kan återkomma och ta upp våra frågor i fortsättningen och att det finns en förutsägbarhet i detta.

När det gäller utvecklingsmedel finns inga sådana i själva det regionala bidraget, utan Statens kulturråd förfogar fortfarande över dem. Det finns en risk att det aldrig blir utvecklingsmedel som regionerna kan få eftersom även departementet, med all rätt, förbehåller sig rätten att genomdriva reformer.

Det finns en tanke i utredningen att en del av Kulturrådets bidrag för detta skulle kunna överlåtas till regionerna, vilket skulle ge reformen en trovärdighet och också göra att de regionalpolitiska prioriteringar som görs kan följas

upp. En sådan utvecklingsinsats varar ofta några år, men sedan vill man – om det är lyckat – fortsätta med den. Om regionen då har tagit ansvar för utvecklingsinsatsen har den också större beredskap och kan vara beredd att disponera medel så att insatsen kan fortsätta och inte bli en tillfällig parentes.

Sedan har vi detta med dialogen. Där har Västra Götalandsregionen nu med framgång och med allt större intresse från flera myndigheter i samverkansrådet utvecklat överenskommelser.

Vi ska behålla dialogen från expertisnivå med dem som förut hade direkt dialog med myndigheterna men bygga in att det blir en trepartsdialog så att också den regionala och politiska nämnden med sitt tjänstemannastöd kan gå in, så att vi har både operatörer, strategiskt ansvariga och nationell myndighet. Då kan man förutom att driva själva expertis- eller kompetensutvecklingen se hur man strategiskt kan använda sina resurser så att man gör detta. Jag ser det som ett lovande sätt att fortsätta att stärka en dialog.

Kulturmiljön ska absolut ingå i modellen, enligt min mening. Kulturmiljön kommer att bli allt viktigare de närmaste åren, och kulturarvet kommer att stå i centrum för den kulturpolitiska debatten. Det vore märkligt om den inte var med i modellen.

Nu när vi ska bygga fler bostäder och bostadsområden än vi har gjort sedan 60-talet borde arkitektur, form och design, som naturligtvis kan hanteras på regional och kommunal nivå, vara en del av modellen. I civilsamhället uppmannas vi att arbeta med detta, men genom de sju konst- och kulturområdena. Låt detta bli ett målområde direkt i modellen så att vi kan hantera civilsamhället utifrån dess egna förutsättningar.

Vi måste kunna rapportera in på både kort och lång sikt. Det finns stora mål i modellen, men dessa kan inte förverkligas inom ett eller två år, däremot på längre sikt. I uppföljningen bör man redan från början reda ut hur man förväntar sig att kunna svara upp mot målen.

Vi har tappat den kommunala nivån i rapporteringen. Kanske regionerna utifrån sin regionala plan och utifrån kommunernas kulturplaner kan samla ihop denna rapportering och lämna in den till Kulturrådet.

Forskningen om kultur är borta. Jag tror att den är viktigare än någonsin. Det börjar växa fram en forskningstradition som Västra Götalandsregionen delvis arbetar med i dag. Jag tror att forskning alltid är lika viktigt och ska följa alla områden. Visst borde den ha en plats i detta.

Armlängds avstånd är inte så självklart som det framgår att gruppen som ansvarar för rapporten tycker. Vi slåss för det i Lund, där ett kommunalt konstmuseum såvitt jag förstår plötsligt stänger ned under lite oklara omständigheter. Vi har Kalmar, där en museichef får sluta. Vi har Carolina Falkholts utställning i Nyköping, som spikades för där samma år som hon fick Västra Götalandsregionens stora kulturpris. Vi har i Västra Götalandsregionen en debatt om en teater, Regionteater Väst, där ett parti önskar att en föreställning helt enkelt ska läggas ned för att man tycker så som ägare.

Armlängds avstånd måste hela tiden diskuteras. Jag tycker att det är bra att dessa konflikter dyker upp på kommunal och regional nivå, för det innebär att

ansvaret för detta inte längre tas av en kulturelit i Stockholm utan av en bred kulturpolitiskt intresserad grupp i politiskt bestämmande positioner. Det är en utveckling för oss alla.

Det är heller inte självklart att kulturpolitiken är viktig i regional utveckling, utan den kommer fortfarande in lite mot slutet. Vi behöver placera den mycket mer i täten, i början av diskussionen om utveckling. Den ska inte vara grädden på moset, utan den ska vara en jäst i degen, som jag har sagt någon gång.

Kulturens egenvärde och demokratiska uppgift kan vi heller aldrig se som självklar. Ibland står den rent av i motsättning till regionalpolitiska utvecklingsmål. Det är där kritiken – den obekväma kritik som plötsligt gör att vi ser allt i ett annat ljus – ska få möjlighet att agera. Det måste vi minnas.

Kanske ska vi också sätta in förordningen i ett större perspektiv av hållbar samhällsutveckling. Kulturen har en roll för att vi ska ha ett framtida hållbart samhälle som jag tycker att vi ska vara stolta över och som vi ska se finns i de texter som ska ligga till grund för att politiker över hela landet ska arbeta med kultur.

Med dessa kommentarer tackar jag så mycket för ordet.

Ordföranden: Tack så mycket, Staffan Rydén! Det känns alltid hemskt att stressa när det är väldigt intressanta föredrag, men vi har begränsat med tid i dag. Nu hälsar vi välkommen till Anna Söderbäck, som är kulturdirektör i Uppsala län. Vi känner även igen henne som tidigare ordförande i Klys. Varmt välkommen hit!

Anna Söderbäck, kulturdirektör, Landstinget i Uppsala län: När samverkansmodellen infördes var jag, precis som det sas här, ordförande för Klys. Att Kulturutredningen presenterades – det som hände då och under de fem år som jag var Klys ordförande – var det viktigaste som hänt kulturen i Sverige på väldigt lång tid. Det kom att bli den viktigaste frågan för mig att jobba med – samverkan.

Jag har följt hur modellen växt fram över landet. Efter en inledande skepsis, som Lena känner till mycket väl, kom jag att omfatta modellen med entusiasm. Det var mycket därför jag sökte tjänsten som kulturdirektör i Uppsala, där jag har varit i två och ett halvt år nu.

Uppsala gick in sent i modellen och har nu varit med i tre år. Vi bygger vår regionala modell på en tidigare samverkansmodell som vi har haft under en längre tid i Uppsala. Vi tycker att vi har ett fungerande sätt att hantera modellen på regional nivå, men vi arbetar med att fördjupa dialogformen därför att det är den som är central.

Min första uppgift som kulturchef i Uppsala blev att ta fram en ny regional kulturplan. Som ni förstår blev det möten med en hel massa olika aktörer. Det som var en av utmaningarna, så som har nämnts flera gånger här, var att få en

balans mellan de små kommunerna – sju i Uppsala län – och den stora kommunen, det vill säga Uppsala.

Till en början var det stora motsättningar, och alla slogs för sitt och var rädda. Precis som Kerstin sa fanns en rädsla i början av modellen. Men nu uppfattar jag att alla verkligen vill samverka, för länets bästa, och det är en stor vinst. Så som också har sagts har detta vitaliserat kulturen och konsten i vårt län, där vi ser att fler nås av konst och kultur. Det är en större spridning över länet.

Tiden efter valet visade på en annan utmaning, nämligen kunskapsöverföring. Det är en risk för modellen om de nya politiker som tillträder inte har omfattat eller har kunskap om modellen. Hos oss avsatte vi tid för att prata om bland annat armlängds avstånd, vilket är viktigt. Som Staffan sa är det en dagsfärsk vara som man måste jobba för precis hela tiden, både som politiker och som tjänsteman. Engagemanget är stort.

Jag tycker att medvetenheten om de nationella målen har ökat, speciellt på kommunal nivå men kanske särskilt i de små kommunerna, där medvetenheten tidigare var ganska liten.

Centralt i modellen är dialogen med Kulturrådet. Vi tycker att den fungerar bra överlag. Som kulturchefer kallas vi till viktiga möten på Kulturrådet där vi kan lyssna in varandras erfarenheter av modellen och ta del av goda exempel. Alla behöver inte uppfinna hjulet.

I de dialoger som vårt län har haft med tjänstemännen på Kulturrådet väljer vi att ta med institutionerna för att fördjupa samtalet. Från vår sida tänker jag att vi kanske skulle ta med Uppsala och en liten kommun så att man även får med de perspektiven i dialogen med tjänstemännen. Det finns en otydlighet i modellen. Det är svårt att se vilka kriterier som Kulturrådet och samverkansrådet bedömer utifrån och varför en region får sig tilldelat just det som den får.

Hittills är det inte mycket som har förändrats i bidragsnivåerna, vet vi, men om och när det sker kommer det att vara otroligt viktigt med transparens i kriterierna. Upplevelsen av att staten minskar sitt bidrag till samverkansmodellen är stark. Rätt eller fel, men den är stark.

När de öronmärkta medlen, som är ett resultat av pensionsöverenskommelsen, nu blir så mycket som 4,8 procent av vår totala ram decimeras de verksamhetsmöjligheter vi har, och statens styrning ökar. Enligt oss och våra institutioner är procentsatsen för hög.

Vi upplever att staten har underlåtit att ta sin del av ansvaret. Detta medför naturligtvis, som alla säger, ett ökat åtagande för regioner och kommuner. Detta ter sig i mina ögon som ett dubbelt svek, mot kulturen och konsten men också mot modellen. Det urholkar modellen ekonomiskt och – ännu värre – ifrågasätter trovärdigheten.

Den regionala nivån känner självfallet en frustration över detta. Många regionala förvaltningar är, som ni vet, pressade av besparings- och effektiviseringskrav och slåss mot vårbudgeten. Om och när en kulturbudget försvagas prioriteras – det har jag hört, och jag vet att det är så hos oss – det som ingår i modellen, allt för att statens bidrag inte ska minskas.

Det är en farlig väg. Vi satsar kanske inte lika mycket på folkbildning som vi skulle vilja. Vi satsar inte lika mycket på de delar som ligger utanför modellen. Detta urholkar våra små kulturbudgetar. Jag talar nu ur en mindre regions perspektiv. Det är skillnad jämfört med västra Götaland och Skåne. Vi som är medelstora eller mindre regioner har detta dilemma. Det är ohållbart i längden, och det urholkar både den regionala kulturbudgeten och trovärdigheten när det gäller att ingå i modellen.

För oss är det otroligt viktigt att kunna lyfta fram modellen som ett sätt att få politikerna intresserade av att bidra på den tredelade nivån. Här är det viktigt att kommunernas del också syns, både i uppföljningen och i modellen.

Utvecklingsbidragen – Staffan Rydén har nämnt dem – är otroligt viktiga för dynamiken i modellen. I och med att man inte har fört in några ekonomiska medel blir utvecklingsbidragen, även om de ligger utanför, ett sätt att få dynamik i modellen. När det gäller de kultursatsningar som vi skriver in i modellen, i våra kulturplaner, är utvecklingsmedlen det som gör att det läggs på bränsle. Vi får in och får fram regionala medel tack vare att vi har möjlighet att få del av utvecklingsbidragen.

Staffan Rydén har redan nämnt de regionala kulturplanerna. De omfattar så mycket mer än modellen. Nästan alla av oss har valt att försöka beskriva den totala regionala konsten och kulturen. Dessutom lägger vi in mycket aspektpolitik i våra modeller. Vi har valt att lägga in KKN, vi lägger in regional utveckling och vi lägger in en massa områden som vi vill ska innehålla kultur. För att de ska göra det måste vi lägga in dem i våra kulturplaner, annars syns de inte.

Detta blir ett dilemma. Vi ska ha samråd med civilsamhället, med kulturskaparna och det fria livet. Men det finns inga pengar i modellen för detta. Ändå står det i kulturplanerna, och vi samråder om detta. Vi samråder om skrivningar med civilsamhället. Alla säger: Ja, nu har vi äntligen fått en chans att få in vår fot.

Men sedan händer det inte så mycket eftersom det inte finns medel. Det är viktigt att det kommer in medel som kan omfatta det civila samhället och som kan omfatta det fria kulturlivet. Vi tycker fortfarande att det ska finnas poster som ligger helt utanför modellen och påverkar framför allt det fria kulturlivet – de professionella. Men man måste ändå ta in medel som går att använda för dessa grupper i modellen. Det kommer att vara jätteviktigt.

Det är väsentligt för modellens överlevnad att den i framtiden inte tillförs områden utan att det tillförs pengar till dessa områden. Det sa Staffan Rydén, och jag påpekar det. Det är otroligt viktigt. Vi är positiva till att modellen vidgas och att det tas in nya områden, men inte utan att det tillförs medel.

Kultursamverkansmodellen är en krävande modell. Men den ger också väldigt mycket. Dialogformen är krävande. Men i den bästa av världar skapas det bara vinnare. Alla kan bli vinnare. Jag ser modellen som en vinn-vinnsituation, där alla kan medverka till att få mer och bättre kultur och konst i hela landet.

Vi har nämnt detta med storregioner. Vi talade om storregioner när vi gick in i modellen. Det blev inte så då. Nu kan det bli så. Vi är i helt olika positioner.

Skåne och Västra Götaland är i en division. Vi andra jobbar i en annan. Det kan bli skillnad om vi blir en storregion över hela landet. Men då måste man verkligen analysera vad det kommer att betyda för länsinstitutionerna när man slår ihop. Vad händer? Man måste också analysera hur modellen ska förändras i och med storregionaliseringen.

Sedan är min mening att modellen aldrig blir hel utan att Stockholm är med – kartan är inte fullständig.

Slutligen vill jag säga att modellen bygger på dialog och inte minst tillit, tillit till samverkansmodellen. Modellen skulle stärkas om man ökade tilliten. Det krävs att vi som sitter i detta rum och de som vi jobbar med, vi som är företrädare på statlig, regional och kommunal nivå, hävdar modellens, kulturens och konstens roll i samhället. Det är viktigt att vi inte splittrar vårt gemensamma arbete för att stärka kulturens villkor i tider av samhällsekonomiska utmaningar. Modellen innebär enligt mig en möjlighet.

Men samverkan på riktigt betyder att alla parter tillåts vara med och leka på lika villkor. Så är det inte riktigt nu. Därför krävs det olika förändringar för att kultursamverkansmodellen ska bli stark och långsiktigt hållbar, vilket vi som är ute i regionerna tror och hoppas på, eftersom vi tror på modellen.

Ordföranden: Vi tackar Anna Söderbäck för denna betraktelse.

Som jag nämnde tidigare är det även andra som har skrivit rapporter om denna modell. Jag lämnar ordet till Statens kulturråd, som också har gjort en uppföljning. Lisa Poska ska berätta om den.

Lisa Poska, koordinator, Statens kulturråd: Jag tackar för att jag har fått komma hit. Det är inte så lätt att gå upp i talarstolen efter att det har hållits så fantastiska anföranden. Men jag ska göra mitt bästa för att ge er en intressant presentation av vår uppföljningsrapport.

Det som jag ska presentera är den uppföljningsrapport som vi har gjort och som är baserad på uppföljningen av de statliga bidragen till kultursamverkansmodellen 2014.

Jag ska vara lite tråkig och säga vad det inte är. Det är inte en helhetsbild av all kulturverksamhet som sker ute i regionerna. Det är just en uppföljning av de statliga bidragen och verksamheter som bedrivs med dem tillsammans med regionala och kommunala medel.

Om man vill ha en helhetsbild finns det andra bra rapporter, till exempel Kulturanalys rapport om samhällets utgifter för kultur som visar hela insatserna och kommunala och regionala medel.

Det som jag kan säga är att det ändå är en bild av en mycket viktig kulturell infrastruktur i landet. Om man tittar på uppföljningen av 2014 gav dessa medel, som fördelades tillsammans med regionala och kommunala medel, intäkter på totalt 5,5 miljarder kronor till dessa regionala kulturverksamheter. Det ledde bland annat till 6 500 teaterföreställningar, ett antal internationella samarbeten inom dansområdet, nära 400 000 besök av barn och unga på konserter,

ca 5,5 miljoner besök på regionala museer, ett antal satsningar på barns och ungas läsande, till exempel för att öka pojkars och unga mäns läsförståelse, en helt ny verksamhet för att främja de nationella minoriteternas kultur, ca 110 000 arkivenheter som har tagits fram ur civilsamhällets arkiv för att visas upp eller vårdas, insatser för att utveckla unga talanger inom filmområdet och ett stort interregionalt samarbete inom slöjdområdet som har väckt intresse både nationellt och internationellt.

Det finns väldigt mycket att säga om dessa olika områden och den verksamhet som har bedrivits. Men eftersom vi har lite kort om tid kommer jag inte att gå in närmare på dem nu.

Rent ekonomiskt kan man på en bild se Kulturrådets fördelning av årliga statliga bidrag till regionerna inom kultursamverkan 2014 i miljoner kronor. Man ser att mest pengar har gått till de stora regionerna och till dem med stor befolkning. Den högra kartan visar de årliga statliga bidragen per länsinvånare i respektive region. Det är lite olika bilder helt enkelt för att man ska få lite olika perspektiv på detta. Man kan se att mest pengar per invånare fördelades till Gotland följt av Västernorrland och Jämtland och att Norrlandslänen överlag ligger högre.

Jag hinner inte nu berätta varför det ser ut på detta sätt. Det finns ganska många olika aspekter. Men det är självklart kopplat till befolkningens mängd, och man kan se att de stora regionerna har mer pengar. Men det är såklart också kopplat till ett tillgänglighetsperspektiv. Om även regioner med ett mindre befolkningsunderlag ska kunna ha kulturinstitutioner krävs det mer pengar per invånare. De olika konst- och kulturområdena har också lite olika kostnadsbild. Det handlar även om vilken typ av verksamhet man har och hur historiken ser ut i länet.

År 2014 gjordes särskilda satsningar med statliga medel på Halland, Norrbotten, Skåne, Sörmland, Värmland och Västerbotten. Under den period som kultursamverkansmodellen har varit verksam har Norrbotten haft den högsta statliga uppräkningsgraden.

På en bild visas förändringen av årliga bidrag – statliga och regionala bidrag. Alla som sitter här vet att regionerna redan från början hade en högre insats. Det har nämnts några gånger i dag att regionernas insatser har ökat i högre grad än de statliga insatserna. Båda kurvorna pekar dock uppåt.

På en annan bild visas förändringen av de årliga bidragen för respektive konst- och kulturområde. Den visar att områdena har prioriterats i lite olika grad sedan samverkansmodellen infördes. Det är lite svårt att säga till vilken del som dessa förändringar beror på direkta omprioriteringar. I viss mån kan det bero på att verksamheten på olika sätt har förändrats eller att man kanske har flyttat delar av verksamheter, till exempel mellan konst- och kulturfrämjande och andra främjande verksamheter.

Man kan se att den största ökningen av statliga och regionala bidrag har skett inom arkivområdet, vilket är mycket roligt, eftersom det var ett ganska litet område från första början.

Man kan också se att teater-, dans- och musikområdet haft en relativt hög ökning.

Biblioteksområdet och filmområdet har backat något. Det är svårt att säga exakt om det har lett till minskad verksamhet. När det gäller biblioteksområdet beror ungefär 4 procent av minskningen på ett enskilt län, och där kan vi inte se att det finns någon direkt ambitionsminskning. Det kan vara så att man till exempel har flyttat vissa stödfunktioner.

När det gäller filmområdet vet vi att 2 procent av de 2,8 rör sig om att man har flyttat en del av verksamheten. Där har det egentligen mer eller mindre stått still. Men ur ett nationellt perspektiv är det viktigt att följa det över tid och se vad som händer.

Kulturrådet har ett sektorsansvar för funktionshinderspolitiken inom kulturområdet. Vi har arbetat särskilt med det inom ramen för kultursamverkansmodellen, och vi har också särskilda avsnitt i denna rapport om det.

Vi upplever att den dialog som kultursamverkansmodellen ger möjlighet till med huvudmännen för verksamheten gör att man kan arbeta mycket strategiskt med denna typ av nationella frågor. Vi kan också se ett stort genomslag i uppföljningen för de delmål inom funktionshinderområdet som är satta för denna period.

Vi har särskilt arbetat med och betonat vikten av att regionerna uppmärksammar frågan om de nationella minoriteternas kultur. Det är något som ingår i uppdraget från och med 2014 enligt regleringsbrevet. För 2014 ställde vi särskilt frågan om på vilket sätt man har uppmärksammat de nationella minoriteternas kultur.

Romsk kultur redovisas i de flesta regionerna, framför allt inom museiområdet. Samisk kultur har enligt redovisningarna främst främjats i de regioner som ligger inom förvaltningsområdena för samiska men även inom många andra områden och inom flera olika konst- och kulturområden. Flera satsningar under kulturhuvudstadsåret i Umeå hade också en koppling till samisk kultur.

Sverigefinsk kultur främjades främst i regioner som var förvaltningsområden för finska och främst inom teaterområdet. Vi kan däremot se att det finns endast ett fåtal beskrivningar av tornedalsk och judisk kultur. Det är fortsatt en utvecklingsfråga.

I rapporten görs en sammanfattning. Barn och unga är generellt en prioriterad målgrupp. Skolan är såklart en viktig samarbetspart, men man talar också mycket om den geografiska spridningen i relation till denna målgrupp.

Man kan också se att trender och tendenser slår igenom. Detta är institutioner som på olika sätt arbetar med samhällsfrågor och frågor som har relevans för samtiden. Man kan se att det 2014 fanns ett särskilt fokus på demokratifrågor, eftersom det var valår.

Det finns också migrationstematik inom flera olika områden. Man arbetar på olika sätt för att nå nya grupper, till exempel i utsatta områden, eller personer som nyligen har kommit till Sverige.

År 2014 var kulturhuvudstadsår i Umeå, vilket har fått genomslag i redovisningarna. Det fanns många stora interregionala projekt under kulturhuvudstadsåret, där Kulturrådet var medfinansierare inom ramen för utvecklingsbidragen. De syns mycket i redovisningarna i alla nordliga län.

Det sker också en del organisationsförändringar inom modellen som är intressanta att följa över tid. Det gör det lite svårare att följa de exakta pengarna, eftersom verksamheterna förändras. Det är viktigt att vara uppmärksam på dessa förändringar, eftersom de kan innebära att det sker förändringar utan att de så tydligt syns genom att man flyttar pengar. Det är en fråga som vi framgent får följa.

Slutligen tänkte jag ge ett exempel. För er som kanske är sugna på att få uppleva lite mer av 2014 års regionala kulturverksamhet finns det fortfarande möjlighet. Ett av de stora projekt som fick utvecklingsbidrag och som jag nämnde i början var projektet Next Level Craft. Det är ett slöjdprojekt som genomfördes i samverkan mellan de nordliga länen, och det finns en hemsida. Resultatet blev en fantastisk utställning. Den kan man i år se i Washington och i Jokkmokk.

Ordföranden: Vi tackar för detta och för fin inspiration. Sveriges Kommuner och Landsting har också gjort en utvärdering och tagit fram en rapport. Jag hälsar Marie-Louise Rönnmark hjärtligt välkommen hit. Hon är ordförande i Beredningen för kultur och fritid.

Marie-Louise Rönnmark, ordförande i Beredningen för kultur och fritid, Sveriges Kommuner och Landsting: Jag vill börja med att tacka för att jag har fått komma hit.

Vi alla som sitter här har en stor uppgift, och det är att lyfta fram kulturen och konsten på alla nivåer, inte minst i dag. Konsten och kulturen är hjärtat i all utveckling, och det gäller både människor och samhällen. Ibland glömmes vi bort detta när vi sitter och talar om förordningar och annat. Men det är otroligt viktigt i dessa dagar att vi lyfter fram detta på alla nivåer vi kan.

Vi har tagit fram en rapport, *Kultur i hela landet*, som ni kan få om ni vill. Hösten 2015 publicerades denna rapport, som är det regionala perspektivet på kultursamverkansmodellen. I den behandlas särskilt regionernas insatser inom kultursamverkansmodellen i relation till statens. Men jag vill ändå passa på att berätta att de kommunala insatserna också spelar en mycket stor roll för kultursamverkansmodellens genomförande.

Tittar man på den totala offentliga finansieringen av kultur inklusive kultursamverkansmodellen ger staten 44 procent, kommunerna 41 procent och regionerna 15 procent. Det har kanske kommit fram i de olika analyser som nu har gjorts här från talarstolen.

Jag vill börja med att säga att kultursamverkansmodellen är en uppskattad modell bland medlemmarna sammantaget. Kerstin Brunnberg nämnde i sitt tal analysen och varför det var viktigt med denna kultursamverkansmodell. Vi

kan konstatera att den är bra men att det finns flera utvecklingsområden. Nu var jag diplomatisk.

Flera andra rapporter har också påvisat att de goda erfarenheterna och effekterna av modellen är viktiga. Grundidén är bra, och de regionala företrädarna menar att samverkansmodellen är en betydande förutsättning för konsens och kulturens möjligheter att utvecklas. Den bidrar till närmare kontakt med medborgarna. En styrka med modellen är att de regionala politikerna har god kännedom om den egna regionen och ett helhetsperspektiv på de regionala frågorna.

Om man talar om 2.0 skulle jag vilja säga att 3.0 kan utveckla konsten och kulturen ännu mer när man lyfter in alla tre delar av samhället plus civilsamhället och konstutövarna.

Regionerna har tagit ett ökat ansvar för finansieringen av kultursamverkansmodellen över tid jämfört med staten. Under perioden 2011 till 2014 har regionerna tillfört 149 miljoner kronor mer än staten till kultursamverkansmodellen. Om man tittar på ett regionalt perspektiv har skillnaden ökat ännu mer, eftersom de regionala kulturplanerna täcker större åtaganden än rapporteringen till staten. Vissa typer av regionala medel redovisas inte inom ramen för kultursamverkansmodellen och syns därför inte heller i den statliga uppföljningen. Det gäller exempelvis ägarbidrag. För Region Skånes del rapporteras till exempel inte ägarbidragen till Malmö Opera och Skånes Dansteater in. De uppgick 2015 till 187 miljoner.

Man kan konstatera att regionerna själva uppskattar att merparten av kostnadsökningarna är relaterade till redan befintlig verksamhet. Flera andra menar att kostnadsökningarna till största delen svarar mot regionala ambitionshöjningar. En tredjedel av regionerna bedömer att kostnadsökningarna helt består av ökade kostnader för befintlig verksamhet.

Sju regioner har i denna analys sagt att de uppskattar att deras kostnadsökningar till största delen utgörs av kostnader för befintlig verksamhet även om viss del är ambitionshöjningar. De återstående sju regionerna uppskattar alltså att mer än hälften av deras kostnadsökningar beror på ambitionsökningar, varav två regioner uppskattar att det är det till 90 procent. Där ser man att det finns mycket som man kan gå in och analysera när det gäller denna kultursamverkansmodell.

Kulturutbudet i landet kan komma att påverkas i än högre grad om inte den statliga anslagsutvecklingen stärks. Jag brukar säga att när man diskuterar infrastruktur när det gäller järnvägar och vägar och så vidare är det lätt att få en långsiktig ambition. Exempelvis järnvägsplanerna är verkligen långsiktiga. När vi diskuterar kulturen måste vi alla hjälpas åt så att även finansieringen blir långsiktig.

Det finns kritik mot statens finansiering av kultursamverkansmodellen och framför allt hur den har utvecklats över tid. Modellen tappar i dynamik och framåtsyftande kraft när staten inte svarar upp mot kostnadsutvecklingen. Flera kulturverksamheter har fått dra ned när medlen minskar. Till exempel har tillgången till kultur försämrats när turnéverksamhet och verksamhet för

skolor och äldreomsorg har minskat. Utvecklingssatsningarna blir lidande då regionala medel behöver användas för att kompensera kostnadsökningar i redan befintlig verksamhet.

Statens styrning har ute i regionerna uppfattats som fortsatt stark, samtidigt som dialogutrymmet mellan regioner och stat har uppfattats som mindre.

Grundtanken är att regionerna ska få både ökad frihet och ökat ansvar. Men man kan konstatera att friheten inte har ökat i samma utsträckning som ansvaret, och staten utövar fortsatt stark styrning och uppföljning samtidigt som finansieringen relativt sett har minskat.

När man talar om modellen i övrigt är det tänkt att den ska hantera både regionala prioriteringar och nationella mål. De regionala företrädarna har efterfrågat en utvecklad och kontinuerlig politisk dialog mellan den regionala och den nationella nivån för att modellen ska kunna fungera fullt ut.

Det heter samverkansmodell, och det är det som är hela grundtanken med modellen.

Jag har själv deltagit när både Lena Adelsohn Liljeroth och Alice Bah Kuhnke som kulturministrar har bjudit in till dialoger. Det kommer fortsatt att vara viktigt att ha denna nära och täta dialog mellan varandra mellan alla nivåer, allt för konstens och kulturens sak.

Därför kommer vi att behöva hitta dessa arbetsmodeller för en dialog om långsiktiga frågeställningar om tillgången till kultur i hela landet och målsättningar med de offentliga satsningarna.

Jag är glad över att kulturutskottet har gjort denna uppföljning och uppmärksammat dessa frågor. Det känns bra, därför att om kartan och verkligheten inte stämmer överens är det bra om vi kan fortsätta och följa verkligheten tillsammans.

Rapporten visar också att kultursamverkansmodellen i praktiken är mycket mer än en förordning eller ett sätt för staten att förmedla medel till regional kulturverksamhet. Därför kommer det att vara viktigt att vi skapar denna större bild om vad modellen faktiskt ger för effekter och vad vi tillsammans kan göra, för egentligen har vi alla samma ambition att försöka göra någonting bra ännu bättre.

Bedömningsunderlagen behöver utvecklas. Det var några av er som talade om just modellens komplexitet och omfång.

När det gäller genomförandet av modellen för samtliga parter handlar det om arbetssätt kring hur vi beskriver kultursektorn och konsten och vilka kulturpolitiska satsningar och konstsatsningar som är möjliga att göra genom kommunal, regional och statlig samverkan. Detta behöver vi undersöka tillsammans. Därför känns det bra att Kulturdepartementet nu har förklarat att man kommer att utveckla kultursamverkansmodellen. Och vi vet att vi kommer att samarbeta om detta. Det är det som egentligen är en del av hela processen.

Regional kultursamverkan är en grundläggande infrastruktur för ett dynamiskt och professionellt kulturliv i hela landet. Vill vi bidra till att få en hållbar

utveckling av kultur, samhälle och människor får vi fortsätta att utveckla kultursamverkansmodellen. Det är blodomloppet i människan.

Ordföranden: Vi tackar för detta. När både kulturen och kultursamverkansmodellen lyckas vara ett blodomlopp då har vi lyckats ganska väl.

Det är nu dags för frågor. Jag ger först ordet till våra inbjudna gäster, så att de får möjlighet att ställa korta frågor.

Anna-Karin Andersson, Ideell kulturallians: Jag representerar alltså Ideell kulturallians, som vi väl får säga är civilsamhället i det här rummet.

Jag har en fråga angående det vi nu har hört om utvärderingar av kultursamverkansmodellen. Vi saknar en utvärdering om civilsamhället. Jag ser att förordningen inte innehåller något direktiv när det gäller just att utvärdera civilsamhället. Både Klys och Ideell kulturallians satt med under hösten 2014 för att komma in med inspel just när Kulturrådet skulle göra sin utvärdering. Det försvann dock.

Jag undrar därför lite grann: Hur tänker man här just när det gäller utvärderingen?

Ordföranden: Till vem vill du rikta frågan?

Anna-Karin Andersson, Ideell kulturallians: Kanske till Kulturrådet, först och främst. Sedan är det ju en fråga till Kulturdepartementet med flera när det gäller ett förtydligande i förordningen.

Ordföranden: Efter det att Lisa Poska har svarat finns det också tillfälle i vår panel alldeles strax att tala om vad som kommer framöver.

Lisa Poska, Statens kulturråd: Jag vet faktiskt inte riktigt om jag förstår frågan om utvärdering. Kulturrådet har inte direkt något uppdrag att utvärdera modellen, utan vi följer upp den. Jag vet därför inte om jag kan besvara frågan.

Ordföranden: Vi kanske också ska se frågan som ett medskick till dem som har att hantera utvärderingarna både vad gäller kulturutskottets sida och från SKL och den kommunala och regionala sidan.

Anna-Karin Andersson, Ideell kulturallians: Jag kan bara kommentera något. I de uppföljningar som görs av modellen har civilsamhället och det fria kulturlivet tidigare haft en egen kommentar. Det uppfattades i alla fall som att man ställde frågor om civilsamhället ut till regioner och landsting. Detta har plockats bort. Jag undrar eftersom vi hösten 2014 satt i flera olika möten för

att diskutera vilka frågor vi ville skulle komma vidare till landsting och regioner. Sedan har vi inte hört någonting om vad som hände med dessa frågor.

Ordföranden: Vi ser det som ett viktigt medskick.

Kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke (MP): Jag tänkte komma in på detta sedan, men jag säger det gärna två gånger. Jag tar gärna mycket talar-tid! Det som har lyfts fram när det gäller det civila samhället är att det är ett av de identifierade utvecklingsområden som kulturutskottets utvärdering visar. Det har kommit upp, så det är absolut något som finns mycket tydligt med i det som vi ska göra framöver.

Lars Nordström, Västra Götalandsregionen: Jag tillhör Västra Götalandsregionen, och jag tillhör dessutom de gamla i den här församlingen. Jag kommer ihåg när 1974 års beslut fattades. Det var då ett handslag mellan kommuner, landsting och stat om att staten skulle garantera en regional spridning ute i hela landet av de nya statsbidragsregler som infördes. Staten skulle i snitt stå för en tredjedel. Nu har vi sett att andelen har sjunkit.

Jag riktar mig till kulturministern: Är det inte dags att man nu gör ett nytt handslag där man talar om vilken proportion som är rimlig för statens åtagande de närmaste fem till tio åren så att man har någon grund att stå på? Sådana proportioner eller överenskommelser gör man inom försvaret. Där blickar man 20 eller i alla fall 10 år framåt. Inom infrastrukturen gör man långsiktiga åtaganden. Då borde man kunna göra det också inom kulturens infrastruktur.

Vad vill man på fem till tio års sikt att relationen mellan staten och de regionala och lokala verksamheterna ska vara? Jag tycker att det vore en kulturpolitisk utmaning att fullfölja kultursamverkansmodellens grundidé, nämligen att se till att folk ute i regionerna är nöjda och glada och har tillit till staten.

Kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke: Vilken härlig politisk utmaning att göra regionerna nöjda och glada, Olof! Där får vi någonting att sätta huvudena tätt intill varandra över. Det vore fantastiskt om vi skulle kunna åstadkomma något som är likt försvarsuppgörelsen. Jag, som sitter relativt nära Hultqvist vid statsministerns bord, som jag precis lämnade, kan dock säga att den satt hårt inne. Det är inte helt enkelt att göra överenskommelser i dagens politiska läge, men jag tar med mig den utmaningen.

Maria Modig, Region Gotland: Jag funderar lite på de stora regioner som ska bildas, om det nu blir så. Vem bevakar då kulturen? Det är ju oftast landstingen och sjukvården som är den stora puckeln i denna fråga. Region Gotland ligger mitt i havet, och vi är ganska intresserade av vem som tar hand om frågan och verkligen bevakar kulturen i den stora reform som nu sker i Sverige.

Kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke: Det är en oerhört intressant process vi är i just nu. Det är statsrådet Shekarabi som har huvudansvar för själva processen i regeringen, men det är jag och Kulturdepartementet som bevakar kulturens roll. Där är det oerhört viktigt att det finns en medvetenhet hos kulturutskottets ledamöter men också, förstås, hos alla er här så att vi har tryck på när förändringen sker. Jag har redan lyft det i regeringssammanhang.

Det gäller att vi har bevakning på kulturen i denna stora process, som har så många aspekter och berör så stora och vitala delar av vårt samhälle. Vi vill mena att kulturen också är en av dessa vitala delar. Jag tar med mig även detta som ett medskick och en stor utmaning.

Marie-Louise Rönnmark, Sveriges Kommuner och Landsting: Jag vill bara säga och understryka att det är en uppgift för oss alla att lyfta konsten och kulturen. Utan den blir vi räddare människor. Det blir minskad nyfikenhet, sämre forskning och sämre samhällsutveckling inte minst för konsten och kulturen. Det är ett uppdrag för oss alla att hjälpa till.

Lars Amréus, Riksantikvarieämbetet: Herr ordförande! Jag dristar mig till att göra en kort kommentar eftersom utredningen har lyft fram just kulturmiljöarbetet som en av de stora utmaningarna i kultursamverkansmodellen. Jag vill bara flagga för att vi på Riksantikvarieämbetet har gjort en utvärdering av just detta, som vi har skyndat på just för att kunna släppa den till i dag.

Det handlar om kulturmiljöarbetets genomslag i kultursamverkansmodellen. Där har vi ett antal konkreta rekommendationer om vad man skulle kunna göra för att förtydliga kulturmiljöarbetets roll inom ramen för kultursamverkansmodellen. Det handlar till exempel om att tydligare lyfta fram kulturmiljöarbetet i vissa styrande dokument, eventuellt i de föreskrifter som jag förstår att Kulturrådet håller på att arbeta med just nu. Det handlar också om att stärka uppföljningen av kulturmiljöaspekten inom ramen för kultursamverkansmodellen, redovisningen och återrapporteringen i slutändan.

Det är två rekommendationer, och utvärderingen innehåller fler. Jag rekommenderar att man tar del av den; den finns att ladda ned på vår hemsida från och med i dag.

Ordföranden: Stor tackt, Lars, för ett bra tips att gå hem och förkovra sig med!

Jag vänder mig nu till kulturutskottets ledamöter. Det finns utrymme för en kort kommentar till det som har presenterats här.

Björn Wiechel (S): Först och främst vill jag tacka för de fantastiska dragningarna. Det har varit roligt att lyssna. Det känns som att alla åsikter och positioner i någon mån har fått representation här. Det tycker jag är bra.

Jag tror att det kommer att vara viktigt att vi håller dialogen levande i det fortsatta arbetet. Jag tycker också att det vore roligt om vi kunde diskutera lite

om regionfrågan. Den är intressant. Denna modell kom i ett läge då man tänkte sig storregioner i Sverige. Sedan minskade intresset en stund, och nu är det tillbaka.

Då är frågan: Hur tänker vi oss en regional kultur i framtiden utifrån den eventuella framtida kartan? Vad spelar det för roll för den statliga kulturpolitikens möjligheter och den regionala kulturpolitikens möjligheter? Här ser jag gärna fram emot en diskussion – kanske över en kopp kaffe eller under sådana här former. Jag tror att vi måste tänka på det här.

Cecilia Magnusson (M): Tack så mycket för alla spännande dragningar och allt det viktiga arbete som är gjort! Vi som var med när vi började diskutera samverkan och regionernas betydelse kan verkligen instämma i att det har hänt mycket. Det har varit en sådan utvecklingskraft i att kultursamverkansmodellen har kommit på plats.

Vi diskuterar här nu de offentliga medlen – skattemedel från lokal, regional och statlig nivå. Men vi får inte heller glömma att den största delen av kulturkonsumtionen sker med privata medel. Jag tror att man framöver måste diskutera också dessa delar så att man inbegriper fler spelare i detta med att utveckla kulturen. Det är en reflektion som kommer upp i mitt huvud.

Herr ordförande! Om det tillåts har jag en fråga. Någon nämnde Skapande skola och att den borde ingå i kultursamverkansmodellen. Jag kanske inte kan få något svar i dag, men: Vad skulle gynna Skapande skola – den största reform på kulturområdet som har träffat skolorna och den viktigaste grupp barn och unga som har gjort mycket gott – om den ingick i kultursamverkansmodellen? Det är en fråga som jag låter hänga kvar.

Ordföranden: Tack Cecilia! Frågan hänger i luften, och den kanske också kommer att adresseras under nästa panel.

Nu ska vi göra något som vi inte har gjort tidigare. Det ska bli spännande! Vi välkomnar två stycken kulturministrar – tidigare kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth och nuvarande kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke upp på podiet. Ni ska föra ett samtal under ledning av Benny Marcel, som vi alla känner väl till. Han är i dag direktör vid Nordiska kulturfonden, men han har också en mångårig karriär bakom sig i olika chefspositioner inom konst- och kulturområdet. Hjärtligt välkomna hit!

Benny Marcel: Vi har nu kommit till den avslutande delen av seminariet om kultursamverkansmodellen, som är ett samtal mellan kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke och tidigare kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth. Varmt välkomna, båda två!

Vi har i dag fått ta del av intressanta rapporter och reflektioner om kultursamverkansmodellen. Vi ser nu fram emot att höra era reflektioner och iakttagelser när det gäller vad som har presenterats här i dag. Men vi kanske är allra

mest nyfikna på hur ni ser på den nationella kulturpolitiken i dag och möjligheten för konstens och kulturens utveckling i ljuset av kultursamverkansmodellen. Det är en modell som av många betraktas som den största kulturpolitiska reform som har sjuösatts i modern tid.

Jag vill därför börja med att ställa en fråga till dig, Lena Adelson Liljeroth. Du är initiativtagaren till kultursamverkansmodellen. Blev det som du hade tänkt dig, och hur ser du på den i dag?

Tidigare kultur- och idrottsminister Lena Adelson Liljeroth: Tack Benny! Jag kommer kanske att upprepa en del av det som ni redan har hört. Från att det inte var särskilt stora förväntningar, utom möjligen från utredningens sida och från oss politiker, har det blivit väldigt stora förväntningar och ett omfamnande av modellen. Det får sägas vara en rejäl framgång.

Jag ska nämna några av de delar som vi hoppades på och som har infriats. Det handlade om att vitalisera kulturen och kulturpolitiken. Det har hänt. Man skulle respektera armlängds avstånd. Även om Staffan nämnde några exempel som är väl kända kunde jag se i rapporten att detta har man på det stora hela taget också gjort och även fått förståelse för. Det handlade om att främja det lokala och regionala engagemanget. Det har också hänt. Det har blivit bättre samverkan med kulturskaparna. De har inte nämnts här, men det är trots allt där som kulturen händer. Även de känner sig betydligt mer delaktiga än förr.

Det fungerar olika i olika län. Det är bra. Det var också meningen. Det har trots allt blivit bättre samverkan med civilsamhället, även om det kanske är det område där vi skulle behöva lägga mer arbete. Jag säger fortfarande ”vi”, för det här omfattar hela Sverige. Det är också civilsamhället som har de största förutsättningarna att nå nya grupper, tror jag.

Mer pengar, talar många om. Det har alltid varit så att kommuner och regioner har lagt mer än staten. Jag kommer ihåg farhågorna från starten, det vill säga att staten skulle dra sig tillbaka och lägga mindre. Det har inte hänt. Kommuner, landsting och regioner lägger mer pengar, och det ser jag som ett stöd för modellen, ett stöd för kulturen och ett stöd för konsten. Man inser hur viktigt det här är. Sedan kommer detta alltid att leda till en diskussion, och det kommer säkert Alice och jag att återkomma till om en stund. Det har tagits fram regionalt förankrade analyser och prioriteringar, vilket är viktigt. Man når fler.

Jag måste också komma in på det område där jag trots allt ser bekymmer. Allting måste utvecklas, även en sådan här modell. Det sas redan från början. Håll koll på administrationen! Det är viktigt att man återrapporterar sådant som faktiskt är relevant. Jag vet inte i vilken mån administration och byråkrati uppfattas som ett problem, men se till att det inte blir det! Man måste också våga lägga ned och omprioritera. Om allt som finns fortfarande ska finnas och om man också ska kunna ha plats och utrymme för något nytt och inte vågar ta diskussionerna om kvalitet kommer modellen, liksom kulturen i stort, att bli mindre intressant.

Jag vet hur svårt det här är. Vi gjorde ett antal nedläggningar, men det var inte så att pengarna försvann från kulturen. Det blev alltid ett liv, men det blev också många gånger bättre eftersom pengarna gjorde nytta på andra håll.

Jag skulle vilja veta lite mer om EU och internationaliseringen. Det kanske ni får ta upp senare. I vilken mån finns det en samverkan och ett utbyte här? Det kan vi säkert göra betydligt mycket bättre.

Detta *är* en viktig reform. Det är till stor del en demokratireform – det som kommer medborgarna till gagn. Statens roll är delvis annorlunda. Den tar sig form i exempelvis regleringsbrev, men också, vilket jag kommer att komma in på så småningom här, hur man kan samverka inom regeringen. Kulturen ska förvisso vara ett fortsatt eget område och ett eget departement, tycker jag, men man kan samverka mycket mer med andra politikområden.

Benny Marcel: Vi lämnar nu över ordet till kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke. Jag har en fråga till dig. Flera har här i dag vittnat om att intentionerna i kultursamverkansmodellen är uppfyllda. Men samtidigt finns en hel del brister och även förbättringsområden som togs upp här.

Kan vi säga att modellen har ersatt och blivit den nationella kulturpolitiken, eller hur ser du på den saken?

Kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke: Nej, absolut inte! Det vill jag stryka under. Den har inte ersatt den nationella kulturpolitiken, och den kommer inte att få ersätta den nationella kulturpolitiken.

Jag vill däremot verkligen understryka den nuvarande regeringens och den nuvarande kulturministerns glädje över att modellen finns. Jag delar den syn som jag tror att vi alla delar här inne: Kultursamverkansmodellen är en fantastisk modell. Men den behöver med all uppenbar tydlighet renoveras och revideras. Därför är jag så tacksam för att kulturutskottet har tagit detta initiativ, för att debatten är så djup och för att ni har initierat detta. Det är otroligt viktigt.

Precis som flera talare har sagt efter det att jag kom inspringande efter regeringssammanträdet har det kommit flera rapporter från Kulturrådet, SKL och så vidare. Alla dessa blir nu underlag till det pågående arbete vi har. Men det som är viktigt för mig och för regeringen är att vi ska utveckla kultursamverkansmodellen. Vi tror att den kan bli ännu bättre på att nå fler och andra grupper. Det handlar om samverkan med det civila samhället och så vidare. Men det är avhängigt av att det också finns en stark och progressiv nationell kulturpolitik. Kultursamverkansmodellen får inte bli kulturpolitiken.

Min utmaning och regeringens mål är att vi ska öka insatserna för kulturen i stort: mer kultur för fler. Det är vad vi ska jobba med under mandatperioden, och det är vad vi vill gå till val på 2018.

Benny Marcel: Tack för det tydliga svaret! Som en följdfråga skulle jag vilja fråga: Vilka behov ser ministern av en nationell kulturpolitik i dag? Vilka utmaningar och behov ska den då möta? Och vad tycker du att den ska slå fast och garantera?

Kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke: I förhållande till kultursamverkansmodellen blir det också så här: När jag träffar regionala kulturpolitiker talar de om vikten av det armslänga avståndet. De betonar att man inte vill bli styrd. Samtidigt säger de till mig i nästa mening med tydlighet och stark röst: Vi vill ha långsiktighet! Vi vill veta vart ni ska med den nationella kulturpolitiken. Dessa två röster får jag hela tiden. Man vill ha långsiktighet, och man vill veta. Man vill kunna haka på när man gör sina långsiktiga planer. Det var också därför jag blev så utmanad av idén att vi tillsammans skulle kunna göra en långsiktig överenskommelse om kulturen, likt en försvarsuppgörelse. Det vore fantastiskt om vi kunde lösa det! Jag ska verkligen ta emot den bollen, och jag hoppas att Olof och alla andra nu har hört det.

Den nationella kulturpolitiken ska förstås ge tydliga signaler. Det vi nu gör, och det vi har börjat ett arbete för, är att verkligen göra mer kultur för fler. Vi ökar kulturbudgeten med historiskt stora summor. Vi satsar på alltifrån verktyg som en biblioteksstrategi, som visar på att vi ser vikten av att jobba med våra plattformar och våra arenor för demokrati, till kulturskolan, landsbygdsbiografer och så vidare.

Vi ska på olika sätt bygga ut den nationella infrastrukturen för att pumpa ut kultur och en kulturell infrastruktur. Om vi gör det samtidigt som vi utvecklar kultursamverkansmodellen har vi en enorm möjlighet att verkligen få utslag på insatserna. Om vi dessutom kan möta behovet av en dialog med den nationella nivån har vi alla möjligheter att utveckla kulturen i vårt land och få den att nå fler och nya grupper.

Benny Marcel: Tänker du också att det finns mycket motstridiga intressen och att det finns någonting som rör utvecklingen i detta mellan det nationella, det regionala och det lokala?

Kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke: Nej, när jag möter regionala och kommunala kulturpolitiker möter jag inga stora och tydliga motstridiga intressen. Tvärtom möter jag en vilja av att mötas på ett djupare plan eftersom man ser att vi investerar i kultur – att vi rent krasst har pengar att göra det. Jag möter bara öppenhet och vilja att samverka mer och långsiktigt.

Benny Marcel: Hur skulle du vilja beskriva utmaningarna?

Kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke: Utmaningarna gäller bland annat det civila samhället. Det är en viktig del. Jag är i regeringen ansvarig för politiken för det civila samhället. Det är något som, som sagt, är identifierat som en viktig del.

Finansieringen är förstås också viktig. Även om statens insatser inte har minskat, som Lena säger, har de minskat i förhållande till hur mycket regionerna har gått in med. Det är också självfallet en utmaning: Vi behöver visa att vi också skjuter in pengar i kultursamverkansmodellen. Detta säger jag för att nämna några utmaningar.

Benny Marcel: Stort tack för inlägget! Jag tänker lämna över ordet till Lena Adelsohn Liljeroth. Nu har du hört Alice Bah Kuhnke beskriva detta. Jag kan tänka mig att du känner igen resonemanget från din tid som kulturminister.

Med den erfarenhet och kunskap som du har i dag – vilka är dina konkreta och bästa råd till vår kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke när det gäller den fortsatta utvecklingen av kultursamverkansmodellen och en nationell kulturpolitik?

Tidigare kultur- och idrottsminister Lena Adelsohn Liljeroth: Nu ska du få! Det kan bli en lång lista att titta på. Nej, jag skojar – det ska det inte bli. Detta är samråd och samverkan. Man får ibland intrycket när man hör flera av de utmärkta föredragningarna att det finns ett stopp på detta, och sedan ska vi alla vara framme vid ett mål. Det kommer aldrig att hända vare sig på detta område eller på något annat. Detta är en pågående process hela tiden. Det tycker jag att man också måste ha i minnet, även om det går att göra mycket bättre och annorlunda och att lägga till och dra ifrån.

Om jag ska ge ett par råd är det att hålla kontakt med kommuner och regioner. Det gör du ju – fortsatt att göra det! Se också till att även utskottets ledamöter gör det! Det här med att möta, lyssna och förklara är viktigt för att detta ska kunna fungera och för att det ska kunna bli verklighet av de nationella mål som är högt satta men som ändå måste finnas.

Kulturen i skolan och Skapande skola nämndes här. Ska den vara med eller inte? Vi valde på vår tid att inte ha med den. Skälet var att vi ville se till att engagemanget fanns kvar i skolan – att man inte skulle kunna lyfta över det och tänka att det här får några andra ta hand om.

I många skolor har det också fungerat så, men det finns även skolor som inte ens har sökt Skapande-skola-pengar eftersom de inte har haft tid. Det har inte varit en kritik mot Skapande skola; de har inte heller sökt andra stödpengar eller möjligheter som finns. Kanske ska man vara mer flexibel och ta in Skapande skola i modellen på vissa områden och inte göra det på andra. Lars nämnde kulturmiljöområdet – absolut viktigt!

Det Sverige som vi nu ser och som är annorlunda inte minst på grund av flyktingar som kommer gör att kulturen i skolan och på biblioteken kanske blir viktigare än någonsin. Det är ett råd: Lyft det, och slåss för det!

Jag nämnde också detta om att samverka inom regeringen, och att inte bara samverka med finansministern. Det här är inte lätt. Jag tycker inte att vi – för att vara självkritisk – lyckades särskilt bra med att samverka med Utbildningsdepartementet. Det hade kunnat ske mycket mer. Det fanns inte riktigt den viljan där, tycker jag. Jag menar inte att man ska slå ihop departementen, för jag tror inte att kulturen är en vinnare på det. Men man kan samarbeta mycket mer, för detta hänger ihop inte minst när det handlar om de konstnärliga utbildningarna och högskoleutbildningarna. Det ligger också i mycket av det som är nationell kulturpolitik.

Man kan samverka mycket när det handlar om arbetsmarknad, handel och näring. Vi samverkade mycket med dessa ministrar, och man kan fortsätta ännu mer. Detta är också en arbetsmarknad, och en viktig sådan. Det talar man om inte minst i EU-sammanhang. Business Sweden kan vara med för att lyfta vissa områden. Modet omsätter mer än stålet, brukar vi höra. Där kan man göra mycket för att få ut detta i världen. Det handlar naturligtvis också om UD och om biståndsfrågor och om landsbygdsministern. Detta är också turism, företagande och kultur.

Jag blev otroligt störd i början av denna process när man försökte förringa den kunskap som finns lokalt hos kulturpolitiker. Man sa: De förstår ingenting, och kunskapen finns bara på central nivå. Det är inte så, och det visar också dessa rapporter. Farhågorna kom på skam.

Driv frågorna med dina vänner och kollegor i regeringen! Kulturen och aspektpolitiken kan ta plats på många fler områden. Varken du eller jag skulle få så mycket pengar som vi hade önskat och som många i sektorn hade önskat. Det är några av de råd jag ger här. Och lycka till!

Benny Marcel: Alice – vill du säga någonting om dessa råd?

Kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke: Ja, tack vill jag säga! Det är goda råd. Några av dem är vi på gång med. Ett som är särskilt glädjande är samarbetet med Utbildningsdepartementet, där vi för första gången har en grupp som samverkar och knyter ihop frågor med tjänstemän från både Kulturdepartementet och Utbildningsdepartementet. Detta tror vi mycket på, och det är en del av politiken. Så ja, det är viktigt.

Benny Marcel: Stort tack till er båda två!

Gunilla Carlsson (S), kulturutskottets vice ordförande: Tack så jättemycket! Två och en halv timme har gått sedan vi träffades här ute i Sammanbindningsbanan. Många av oss tog en kopp kaffe och en fralla och började dialogen och samtalet om konsten och kulturen. Det är detta intresse vi alla som finns här inne i dag delar. Vi ser vikten av att vi driver kulturen och konsten hela tiden

framåt. Vi vet hur viktig den är i samhällsutvecklingen, och vi vet hur viktig den är för oss som människor.

Det har varit fantastiskt roligt att få vara en av dem från kulturutskottet som har varit med och lyssnat på reflektioner inför införandet, reaktioner efter införandet och nu också rapporter om vad som har hänt under de år som kultursamverkan har varit igång. Det har varit många kloka inspel och mycket bra som vi som ledamöter i kulturutskottet, men också andra, kan ta med oss i det fortsatta arbetet med att just utveckla kultursamverkansmodellen.

Vi var som sagt överens rent politiskt när man införde kultursamverkansmodellen. Jag tror att jag fortfarande kan hävda att vi har en bred samsyn om att kultursamverkansmodellen ska fortsätta. Men jag tror också att vi i dag är ganska överens om att det finns en hel del att utveckla vidare.

Precis som Lena Adelsohn Liljeroth sa här handlar det om att möta, lyssna och förklara. Detta arbete kommer aldrig att vara färdigt, för så är det med samhällsutvecklingen. Vi måste hela tiden fortsätta arbetet med hur vi utvecklar det här samhället åt det håll som vi vill. Så ska vi också göra med kultursamverkansmodellen.

En del saker som samtliga har tagit upp är just detta att konsten och kulturen har blivit en större angelägenhet för fler. Den har kommit högre upp, inte minst på den politiska agendan men också på andra agendor när man talar om näringslivspolitik och annat. Regional utveckling har några lyft fram. Några har också talat om att man behöver få in fler områden i kultursamverkansmodellen. Utvecklingsmedlen kan vara ett smörjmedel för den regionala utvecklingen. Det är också en utmaning: Hur når vi fler?

Precis som Alice Bah Kuhnke sa i samtalet: Mer kultur för fler! Vi vill ju allihop här se till att fler får möjligheten att ta del av kultur på olika sätt.

Jag vill från kulturutskottets sida rikta ett jättestort tack till er alla som har varit här uppe och delgjort rapporter. Tack för samtalet mellan vår dåvarande och nuvarande kulturminister, som Benny Marcel skötte alldeles utmärkt! Jag vill också rikta ett stort tack till alla er som har kommit hit och lyssnat. Jag förutsätter att ni vill fortsätta att vara med i den fortsatta dialogen.

En annan del som jag också vill lyfta fram är det som flera har tagit upp, nämligen att vi behöver öka dialogen mellan den nationella nivån och den regionala nivån. Detta kommer vi i kulturutskottet naturligtvis att ta med oss. Jag förutsätter att även ministern gör det. Vi ska fortsätta dialogen, för det är också då vi kan utveckla modellen till att bli ännu bättre.

Tack så jättemycket för i dag! Vi fortsätter samtalen även när vi har lämnat denna sal.

2013/14:RFR1	SOCIALUTSKOTTET Etisk bedömning av nya metoder i vården – en uppföljning av landstingens och statens insatser
2013/14:RFR2	KULTURUTSKOTTET Uppföljning av regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid
2013/14:RFR3	KULTURUTSKOTTET En bok är en bok är en bok? – en fördjupningsstudie av e-böckerna i dag
2013/14:RFR4	KULTURUTSKOTTET Offentlig utfrågning om funktionshinderspersion i kulturarvet
2013/14:RFR5	TRAFIKUTSKOTTET Hela resan hela året! – En uppföljning av transportsystemets tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning
2013/14:RFR6	FINANSUTSKOTTET Finansutskottets offentliga utfrågning om ändring av riksdagens be- slut om höjd nedre skiktgräns för statlig inkomstskatt
2013/14:RFR7	SKATTEUTSKOTTET Inventering av skatteforskare 2013
2013/14:RFR8	ARBETSMARKNADSUTSKOTTET Ett förlängt arbetsliv – forskning om arbetstagarnas och arbetsmarknadens förutsättningar
2013/14:RFR9	SOCIALFÖRSÅKRINGSUTSKOTTET Offentlig utfrågning om vårdnadsbidrag och jämställdhetsbonus
2013/14:RFR10	KONSTITUTIONSUTSKOTTET Subsidiaritet i EU efter Lissabon
2013/14:RFR11	SKATTEUTSKOTTET Utvärdering av skattelättnader för utländska experter, specialister, forskare och andra nyckelpersoner
2013/14:RFR12	UTBILDNINGSPOLITISKA UTSKOTTET Utbildningsutskottets offentliga utfrågning om PISA-undersökningen
2013/14:RFR13	SOCIALUTSKOTTET Socialutskottets öppna kunskapsseminarium om icke smittsamma sjukdomar – ett ökande hot globalt och i Sverige (onsdagen den 4 december 2013)
2013/14:RFR14	KULTURUTSKOTTET För, med och av – en uppföljning av tillgängligheten inom kulturen
2013/14:RFR15	SKATTEUTSKOTTET Skatteutskottets seminarium om OECD:s handlingsplan mot skattebaseroering och vinstförflyttning
2013/14:RFR16	TRAFIKUTSKOTTET Framtidens flyg

2013/14:RFR17	KONSTITUTIONSUTSKOTTET Översyn av ändringar i offentlighets- och sekretesslagstiftningen 1995–2012
2013/14:RFR18	SOCIALUTSKOTTET Socialutskottets öppna kunskapsseminarium om socialtjänstens arbete med barn som far illa
2013/14:RFR19	UTBILDNINGSPÄREUTSKOTTET Utbildningsutskottets seminarium om utbildning för hållbar utveckling inklusive entreprenöriellt lärande
2013/14:RFR20	KULTURUTSKOTTET Offentlig utfrågning För, med och av – en uppföljning av tillgänglighet inom kulturen
2013/14:RFR21	UTBILDNINGSPÄREUTSKOTTET Autonomi och kvalitet – ett uppföljningsprojekt om implementering och effekter av två högskolereformer i Sverige Delredovisning 1: Skrivbordsstudie om autonomi- och kvalitetsreformerna
2013/14:RFR22	UTBILDNINGSPÄREUTSKOTTET Autonomi och kvalitet – ett uppföljningsprojekt om implementering och effekter av två högskolereformer i Sverige Delredovisning 2: Intervjuundersökning med rektorer
2013/14:RFR23	TRAFIKUTSKOTTET Trafikutskottets hearing om framtidens luftfart – Har vi luft under vingarna?
2013/14:RFR24	JUSTITIEUTSKOTTET Offentlig utfrågning med anledning av EU-domstolens dom om datalagringsdirektivet

2014/15:RFR1	MILJÖ- OCH JORDBRUKSUTSKOTTET Stöd till lokala åtgärder mot övergödning
2014/15:RFR2	TRAFIKUTSKOTTET Hållbara analyser? Om samhällsekonomiska analyser inom transportsektorn med särskild hänsyn till hållbar utveckling
2014/15:RFR3	TRAFIKUTSKOTTET Trafikutskottets offentliga utfrågning om järnvägens vägval
2014/15:RFR4	FÖRSVARsutskottet Blev det som vi tänkt oss? En uppföljning av vissa frågor i det försvarspolitiska inriktningsbeslutet 2009
2014/15:RFR5	UTBILDNINGsutskottet Autonomi och kvalitet – ett uppföljningsprojekt om implementering och effekter av två högskolereformer i Sverige Huvudrapport
2014/15:RFR6	UTBILDNINGsutskottet Autonomi och kvalitet – ett uppföljningsprojekt om implementering och effekter av två högskolereformer i Sverige Delredovisning 3: Enkätundersökning till studieansvariga
2014/15:RFR7	UTBILDNINGsutskottet Autonomi och kvalitet – ett uppföljningsprojekt om implementering och effekter av två högskolereformer i Sverige Delredovisning 4: Den fallstudiebaserade undersökningens första fas
2014/15:RFR8	TRAFIKUTSKOTTET Seminarium om samhällsekonomiska analyser
2014/15:RFR9	TRAFIKUTSKOTTET Sjöfartsnäringen och dess konkurrenskraft
2014/15:RFR10	SKATTEUTSKOTTET Skattebefriade bränslen i industriella processer, så kallade råvarubränslen
2014/15:RFR11	UTBILDNINGsutskottet Utbildningsutskottets offentliga utfrågning om idrott och fysisk aktivitet i skolan – ett sätt att stärka inläring och hälsa
2014/15:RFR12	KONSTITUTIONsutskottet Konstitutionsutskottets hearing om journalisters och medie-redaktioners säkerhet och arbetsförutsättningar
2014/15:RFR13	SOCIALFÖRSÅKRINGSUTSKOTTET Finsam – en uppföljning av finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser
2014/15:RFR14	SOCIALFÖRSÅKRINGSUTSKOTTET Socialförsäkringsutskottets offentliga utfrågning om Finsam – finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser
2014/15:RFR15	SKATTEUTSKOTTET Skatteutskottets seminarium om internationellt samarbete mot skatteflykt

- 2014/15:RFR16 NÄRINGSUTSKOTTET OCH UTRIKESUTSKOTTET
Offentlig utfrågning om ett handelsavtal mellan EU och USA
(TTIP)
- 2014/15:RFR17 CIVILUTSKOTTET
Civilutskottets offentliga utfrågning om unga vuxnas möjlighet att
finansiera ett eget boende

2015/16:RFR1	KONSTITUTIONSUTSKOTTET Statsråds medverkan i konstitutionsutskottets granskning
2015/16:RFR2	FINANSUTSKOTTET Finansutskottets offentliga utfrågning om den aktuella penningpolitiken den 24 september 2015
2015/16:RFR3	FÖRSVARSKOTTET Om krisen eller kriget kommer – En uppföljning av informationsinsatser till allmänheten om den enskildes ansvar och beredskap Huvudrapport och Bilagor
2015/16:RFR4	KULTURUTSKOTTET Är samverkan modellen? En uppföljning och utvärdering av kultursamverkansmodellen
2015/16:RFR5	FINANSUTSKOTTET Öppna utfrågning om den aktuella penningpolitiken den 12 november 2015
2015/16:RFR6	FINANSUTSKOTTET Utvärdering av Riksbankens penningpolitik 2010–2015
2015/16:RFR7	FINANSUTSKOTTET Review of the Riksbank's Monetary Policy 2010-2015
2015/16:RFR8	SKATTEUTSKOTTET Punktskattehöjningar på alkohol- och tobaksprodukter – skatteeffekter och påverkan på den oregistrerade anskaffningen av dessa produkter
2015/16:RFR9	CIVILUTSKOTTET Miljömärkning av produkter – En översikt över de miljömärkningar av produkter som finns i Sverige och i de övriga nordiska länderna
2015/16:RFR10	KONSTITUTIONSUTSKOTTET OCH JUSTITIEUTSKOTTET Konstitutionsutskottets och justitieutskottets hearing om radikalisering och rekrytering till våldsbejakande extremism i den digitala miljön